

Tautiriskit hallintaan elävien nautojen viennissä

Eläinten terveys ETT ry on suomalaisten meijereiden, liha-alan yritysten ja munapakkamoiden ylläpitämä valtakunnallinen yhdistys. Yhdistyksen toiminta-ajatuksena on edistää tuotantoeläinten terveyttä ja hyvinvointia koordinoimalla kansallista eläinten terveydenhuoltoa sekä ohjaamalla eläinaineksen ja rehujen maahantuontia. Näillä toimilla hallitaan eläintautiriskejä ja luodaan pohja kotimaisten eläinperäisten elintarvikkeiden turvallisuudelle. Yhdistys toimii valtakunnallisesti.

Eläinten terveys ETT ry on perustamisen yhteydessä saanut alan toimijoilta kuten tuottajajärjestöiltä, teurastamoilta ja meijereiltä mandaatin ohjeistaa eläinaineksen tuonnin aiheuttamista tautiriskeistä. Tautiriskien hallinta on tärkeää tuonnissa, mutta myös eläinten viennissä. Tuotantoeläinten tarttuvien tautien tilanne on maassamme hyvä, mutta niin ei ole kaikissa muissa maissa. Suomi on vapaa useista vakavista eläintaudeista, kuten sikojen PRRS ja afrikkalainen sikarutto sekä nautojen BVD ja IBR Näiden tautien vaikutukset olisivat erittäin haitalliset koko elinkeinolle.

Elävien nautojen vienti Suomesta on herättänyt keskustelua niin eläinten hyvinvoinnin kuin tautiriskien hallinnan näkökulmasta. Eläinten terveys ETT ry haluaa tuoda esiin, että tautiriskien hallinta vaatii nykyistä tiukempia toimia, jotta varmistetaan sekä eläinten että koko kotimaisen karjatalouden turvallisuus. Yhdistys on päivittänyt eläinten vientiohjeen ([linkki](#)).

Tuonnin ja viennin tautiriskiä vähennetään lakisääteisillä terveys- ja hygieniavaatimuksilla (Ruokavirasto) sekä elinkeinon yhteisesti sopimilla ohjeilla (Eläinten terveys ETT ry).

Eläinten vientiin liittyviä tautiriskejä:

- Eläinten keräily tiloilta: ajoneuvon, kuljettajan ja kuljetuksessa olevien eläinten aiheuttama tautiriski
- Ulkomailta tulevan kuljetusvälineen puhtaustaso ja kuljettajan tautisuojauskäytännöt
- Vientiin käytetyn kotimaisen kuljetusvälineistön ja kuljettajan aiheuttama tautiriski Suomeen palattaessa

Tautiriskien vuoksi ulkomaiset eläinkuljetusautot ja kuljettajat eivät saa käydä suomalaisilla tuotantoeläintiloilla. Vientiin lähtevät eläimet pitää keräillä tiloilta suomalaisella kalustolla satamaan tai muuhun rajanylityspaikkaan, jossa ne lastataan ulkomaiseen kuljetusajoneuvoon.

Keräilystä vastaavan tahon on selvitettävä tilojen eläinten terveystilanne ja suunniteltava keräilyreitti terveystilanteen mukaan ja ohjeistettava kuljettajat havainnoimaan kuljetettavien eläinten terveydentilaa ja sen mahdollisia muutoksia. Nautatilojen

terveydenhuollon seurantajärjestelmä Nasevan avulla eläinlääkäri voi laatia tilalle todistuksen karjan terveystilanteesta. Nasevaan on voitu merkitä myös erityistilanteita tarttuvien tuotannollisesti merkityksellisten tautien varalle. Jos tila ei kuulu Nasevaan, tai siellä on tautierityistilanne tai tilan eläinten terveydentilaa ei muutenkaan tunneta, on eläimet haettava sieltä reitin viimeisenä tarttuvien tautien leviämisen ehkäisemiseksi. Osa eläintaudeista voi olla piileviä, jolloin niiden havaitseminen on vaikeaa ilman järjestelmällistä tautiseurantaa. Eläinten kuljetus ja etenkin lastaus on eläimille stressaavaa, joten piilevä tauti voi alkaa oireilla vasta kuljetuksessa tai sen jälkeen.

Kuljetusreittejä suunniteltaessa on huomioitava nykyinen Euroopassa vallitseva eläintautitilanne. Afrikkalainen sikarutto on A-luokan vastustettava eläintauti, joka on etenkin itäisessä Euroopassa levinnyt laajalti luonnonvaraisiin villisikoihin. ASF-virus on erityisen kestävä ja voi säilyä kuljetusajoneuvon renkaissa ja alustassa tartuntakykyisenä pitkään. Taudin esiintyminen Suomessa olisi vakava. Unkarissa ja Slovakiassa on todettu kevään aikana suu- ja sorkkatautia. Tartunta-alueen läpi kulkee merkittävä valtatie itäisen Euroopan halki pohjoisesta etelään.

EU:n komission valmisteleva eläinten kuljetusasetus haastaa ehdotetussa muodossaan Suomen sisäisiä eläinkuljetuksia kuljetusaikamääräyksillä. Suomi on pitkien etäisyyksien maa ja on tärkeää, että maatamme voitaisiin pitää kuljetusaikojen tulkinnan osalta harvaan asuttuna alueena. Asetuksen tarkoituksena on kuitenkin turvata eläinten hyvinvointi pitkien, EU:n ulkopuolelle ja maasta toiseen ulottuvien, kuljetusten aikana. Jotta Suomen vaikuttaminen kuljetusasetusluonnokseen on vakuuttava, pitää Suomen pystyä erottumaan maana, jonka alueelta ei lähde eläinten hyvinvointia vaarantavia pitkiä eläinkuljetuksia.

Elävien nautojen viennillä voi yksittäinen tila saavuttaa taloudellista etua, mutta riskit kansalliselle eläintuotannollemme ja huoltovarmuudelle merkittävät. Eläintautiriskien hallinta on yhteistyötä ja yhteisellä vastuullamme. Suomalaisen tuotantoketjun toiminta on turvattava lainsäädännön uudistuksissakin. On tärkeää, että alan toimijat kuten tuottajat ja sidosryhmät, sitoutuvat yhteisiin tautiriskien hallinnan toimenpiteisiin. Vain näin voidaan turvata sekä nautojen pidon että koko elinkeinon tulevaisuus Suomessa.

Eläinten terveys ETT ry:n puolesta,

2.4.2025

Ina Toppari
toiminnanjohtaja,
Eläinten terveys ETT ry

Ulf Jahansson
Eläinten terveys ETT ry:n hallituksen
puheenjohtaja